NÕUKOGU SOOVITUS,

10. juuli 2012,

milles käsitletakse Belgia 2012. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta

(2012/C 219/02)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, [1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, [2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020", mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta, [3] mõlemat dokumenti koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

(3) Nõukogu võttis 12. juulil 2011 vastu soovituse [4] Belgia 2011. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Belgia ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2014) kohta.

(4) Komisjon võttis 23. novembril 2011 vastu teise igaaastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt strateegiale „Euroopa 2020" tähistab majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise teise Euroopa poolaasta algust. 14. veebruaril 2012 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Belgiat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(5) Nõukogu võttis 1. detsembril 2011 vastu järeldused, milles kutsutakse sotsiaalkaitsekomiteed esitama koostöös tööhõivekomitee ja muude komiteedega oma seisukohad strateegia „Euroopa 2020" poliitikatsükli raames soovitatud meetmete kohta. Nimetatud seisukohad on osa tööhõivekomitee arvamusest.

(6) Euroopa Parlament on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1466/97 nõuetekohaselt kaasatud Euroopa poolaasta raames toimuvasse ning 15. veebruaril 2012 võttis ta vastu resolutsiooni tööhõive- ja sotsiaalsete aspektide kohta 2012. aasta majanduskasvu analüüsis ja resolutsiooni 2012. aasta majanduskasvu analüüsi täiendamise kohta.

(7) 2. märtsil 2012 kinnitas Euroopa Ülemkogu finantsstabiilsuse tagamise ja eelarve konsolideerimise prioriteedid ning majanduskasvu hoogustamise meetmed. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] Kehtivad 2012. aastal vastavalt 26. aprilli 2012. aasta nõukogu otsusele 2012/238/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 119, 4.5.2012, lk 47).
[4] ELT C 209, 15.7.2011, lk 1.

(8) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 2. märtsil 2012 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammi ja riiklikusse reformikavasse.

(9) Belgia esitas 30. aprillil 2012 oma stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2012–2015 ja oma riikliku reformikava 2012. aastaks. Selleks et võtta arvesse kõnealuse kahe dokumendi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal. Samuti on komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel põhjalikult analüüsinud, kas Belgiat mõjutab negatiivselt makromajanduse tasakaalustamatus. Komisjon järeldas oma põhjalikus analüüsis, et Belgias on väline tasakaalustamatus, kuigi see ei ole ülemäärane.

(10) Määruse (EÜ) nr 1466/97 kohasele stabiilsusprogrammi hindamisele tuginedes on nõukogu arvamusel, et programmi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium aastateks 2012 ja 2013 on usaldusväärne ning aastateks 2014 ja 2015 optimistlik, kuna neis ennustatakse märkimisväärselt suuremat SKP kasvu kui komisjoni talituste 2012. aasta kevadprognoosist tulenevates viimastes potentsiaalse majanduskasvu hinnangutes. Stabiilsusprogrammis kirjeldatud eelarvestrateegia eesmärk on viia eelarvepuudujääk allapoole 3 % SKPst 2012. aastal (2,8 protsendini SKPst, võrreldes 3,7 protsendiga SKPst 2011. aastal) ja nullini 2015. aastal. Stabiilsusprogrammis kinnitatakse veel kord varasemat struktuurse eelarveülejäägi keskpika perioodi eelarve-eesmärki 0,5 % SKPst, mis asjakohaselt kajastab stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. 2012. aastaks kavandatav valitsemissektori eelarve puudujääk on kooskõlas nõukogu määratud tähtajaga ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks ning kavandatud eelarve kohandamine vastab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames antud soovitusele konsolideerida eelarvet struktuurselt igal aastal keskmiselt ¾ % SKPst. Valitsemissektori kulude kavandatav kasvumäär, arvestades kaalutlusõiguse raames võetud tulumeetmeid, on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti kulueesmärgiga ajavahemikul 2013–2015, kuid mitte aastal 2012. Tuginedes (ümberarvutatud) struktuursele eelarvetasakaalule, [1] prognoositakse stabiilsusprogrammis struktuurse eelarveseisundi paranemist 1,1 protsendipunkti võrra 2012. aastal ja keskmiselt umbes 0,8 % SKPst ajavahemikul 2013–2015. Siiski esineb siin ohte, mis tulenevad asjaolust, et alates 2013. aastast võetavaid täiendavaid meetmeid ei ole veel täpsustatud ning alates 2014. aastast on makromajanduslik stsenaarium liiga optimistlik. Stabiilsusprogrammi kohaselt valitsemissektori võlg, mis moodustas 2011. aastal 98,0 % SKPst ja ületas seega tublisti 60 % piirmäära, stabiliseerub ja väheneb seejärel 2015. aastal 92,3 protsendini, mis tähendaks piisavaid edusamme stabiilsuse ja kasvu paktis seatud võla vähendamise sihttaseme saavutamise suunas.

Lisaks sellele on finantssektorile antud garantiidest tulenevad kaudsed kohustused erakordselt suured. Valitsemissektori mitmeaastase eeskirjadel põhineva eelarveraamistiku jaoks oleks eriti kuludega seoses kasu jõustamismehhanismidest ja/või Belgia piirkondade ja kommuunide ning kohaliku tasandi kohustustest, mis tagaksid neile määratud eelarvepuudujäägi vähendamise eesmärkide täitmise.

(11) Lahendada tuleb elanikkonna vananemisega seotud kulude probleem ning saavutada puudujäägi struktuurne vähenemine, et kahandada suurt valitsemissektori võlga. Uus föderaalvalitsus leppis 2011. aasta detsembris kokku Belgia eakate sotsiaalkindlustussüsteemi reformis. Nüüd on vaja käivitatud seadusjärgsed reformid tõhusalt rakendada ja teostada nende üle järelevalvet, et tõsta tegelikku pensioniiga. Määrava tähtsusega on eakate sotsiaalkindlustusreformi toetamine meetmetega, millega toetatakse aktiivsena vananemist ja pikemat tööiga. Samuti aitaksid seda eesmärki saavutada täiendavad reformid, nagu ametliku pensioniea sidumine keskmise eeldatava elueaga.

(12) Belgia finantssüsteemi ees seisavad ikka veel märkimisväärsed probleemid. Käimas on Belgia pankade restruktureerimine ja finantskriisile leevendamiseks 2008. ja 2009. aastal antud riigiabi ei ole veel täielikult tagasi makstud. Lisaks sellele on pangandus- ja avaliku sektori riskid tagatiste kõrge taseme tõttu tihedalt seotud.

(13) Jooksevkonto olukord halveneb järk-järgult. Teenuste bilansi paranemine ei korva kaubavahetuse bilansi halvenemist. Belgia kaupade eksport on kahanenud mitte ainult kasvava maailmakaubanduse, vaid ka teiste euroala liikmesriikide ja euroala keskmise suhtes, mis osutab ebasoodsale riigisisesele tööjõu ühikukulude arengusuunale võrreldes Belgia peamiste kaubanduspartnerite (Madalmaad, Prantsusmaa ja Saksamaa) ja euroala kui tervikuga. Arvestades automaatse palkade indekseerimise süsteemi olemasolu, ei pruugi valitsuse jõupingutused reaalpalga tõusu piiramiseks 0,3 protsendiga ajavahemikul 2011–2012 olla piisavad, et need oleksid

[1] Tsükliliselt kohandatud eelarveseisund pärast ühekordsete ja ajutiste meetmete arvessevõtmist, arvutatuna komisjoni talituste poolt ümber programmis esitatud teabe alusel ja ühiselt kokkulepitud metoodikat kasutades.

takistanud nominaalpalga suurenemist rohkem kui naaberriikides. Kuigi tootlikkuse tase on kõrge, on Belgia kasv väike ning vahesisendite (eelkõige energia) kulud suured. Gaasi ja elektri jaehinnad on külmutatud, et piirata inflatsiooni, kuid ei ole võetud konkreetseid meetmeid, et reformida palgaläbirääkimiste ja palkade indekseerimise süsteemi. Erasektori teadus- ja arendustegevuse intensiivsus on viimastel aastatel pidurdunud ning Belgia majanduse innovatsioonialaste tulemuste edasise parandamise seisukohalt võib osutuda suureks takistuseks kvalifitseeritud spetsialistide puudus, eelkõige loodus- ja inseneriteaduste valdkonnas.

(14) Selleks et suurendada nooremate ja vanemaealiste töötajate tööhõivet ning kaasata tööjõu hulka rohkem töötuid, on võetud teatavad struktuurimeetmed. Belgia on võtnud ette oma töötushüvitiste süsteemi ulatusliku reformi. Tööturu struktuuriprobleemid on siiski alles ja nende lahendamiseks tuleks rohkem ära teha. Pidevõppes osalemise määra suurendamine ning kutsehariduse ja -koolituse reformide elluviimine on määrava tähtsusega, et parandada aktiivse tööturupoliitika tulemuslikkust, eelkõige vanemaealiste töötajate ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade (nagu sisserändaja taustaga inimesed) puhul. Tööjõu maksukoormuse vähendamiseks ei ole tehtud märkimisväärseid edusamme. 2011. aasta juunis võeti kasutusele uus maksusoodustus kõige madalamate palkade puhul, kuid see ei ole osutunud piisavaks, et kaotada märkimisväärne töötuslõks madalaima palgaga töötajate jaoks. Ei ole võetud meetmeid, et maksukoormus langeks tööjõu asemel tarbimisele ja/või keskkonnamaksudele.

(15) Paljude kaupade ja teenuste hinnad on üldiselt kõrgemad kui teistes liikmesriikides, osutades sellele, et konkurentsisurve – eriti jaekaubanduses ja võrgutööstuste puhul – ning järelevalveraamistik on nõrgad. Jaekaubanduses on ikka veel märkimisväärsed takistused ja tegevuspiirangud. Konkurentsi reguleerivate eeskirjadega piiratakse endiselt kaupluste lahtiolekuaega, kaitstakse turulolijaid uute turulesisenejate vastu ning takistatakse uute ärimudelite ja tehnoloogia levikut. Belgia võrgutööstuste sektoris takistab konkurentsi turul olevate teenusepakkujate kindel positsioon ja suuremad takistused turulesisenejatele kui teistes liikmesriikides. See tähendab, et endised monopolid võivad neis sektorites endiselt küsida kõrgemat hinda kui normaalse konkurentsiga turg võimaldaks. Belgia konkurentsiametis tehakse ümberkorraldusi, kuid ei ole veel selge, kas reformitud amet on piisavalt iseseisev ja kas tal on piisavalt vahendeid.

(16) Belgia on õigel teel, et saavutada eesmärk suurendada majanduses taastuvenergia osakaalu, kuid edusammud on ebapiisavad, et saavutada eesmärk vähendada 15 % võrra kasvuhoonegaase heitkogustega kauplemise süsteemi [1] mitte kuuluvates sektorites. Kõnealuse olukorra lahendamiseks ei võtnud Belgia 2011. aastal piisavaid meetmeid ega teinud poliitilisi algatusi.

(17) Belgia on võtnud mitmeid kohustusi laiendatud euroala pakti alusel. Kõnealused kohustused ja 2011. aastal võetud kohustuste rakendamine on seotud konkurentsivõime parandamise, tööhõive määra suurendamise, riigi rahanduse jätkusuutlikkuse parandamise ja finantsstabiilsuse tugevdamisega. Komisjon on hinnanud laiendatud euroala pakti raames võetud kohustuste täitmist. Allpool esitatud soovitustes on arvesse võetud kõnealuse hindamise tulemusi.

(18) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Belgia majanduspoliitikat. Hinnati stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning esitati põhjalik analüüs. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Belgia fiskaal- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool 1.–7. soovituses.

(19) Võttes arvesse kõnealust hinnangut, on nõukogu läbi vaadanud stabiilsusprogrammi ja nõukogu arvamus [2] selle kohta on väljendatud eeskätt 1. soovituses.

(20) Võttes arvesse komisjoni põhjaliku analüüsi ja kõnealuse hindamise tulemusi, on nõukogu läbi vaadanud riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi. Nõukogu soovitused, mis on esitatud määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel, kajastuvad eeskätt 1., 4., 5. ja 6. soovituses,

[1] Ainult 37,9 % Belgia heitkogustest on pärit ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kuuluvatest sektoritest. Tähtsaimatest ELi heitkogustega kauplemise süsteemi mitte kuuluvatest sektoritest on riigi olulisimad kasvuhoonegaaside heitkoguste allikad maanteeveod (21,5 %) ja energia kasutamine (38,9 %).

[2] Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Belgial võtta ajavahemikus 2012–2013 järgmisi meetmeid:

1. Täita 2012. aasta eelarvet, et tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimine 2012. aastaks. Lisaks sellele täpsustada meetmeid, mis on vajalikud 2013. aasta ja sellele järgnevate aastate eelarvestrateegia rakendamise tagamiseks, kindlustades sel viisil ülemäärase eelarvepuudujäägi püsival alusel korrigeerimise ja piisavate edusammude tegemise keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamise suunas, sealhulgas kulueesmärgi täitmisel, ning tagada edusammude tegemine võla vähendamise sihttaseme saavutamise suunas. Kohandada eelarveraamistikku tagamaks, et eelarve-eesmärgid on siduvad nii üleriigiliselt kui ka madalamatel tasanditel, ning suurendada koormuse jagamise läbipaistvust ja vastutust kõikidel valitsustasanditel.

2. Jätkata riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse parandamist elanikkonna vananemisega seotud kulude, sealhulgas tervishoiukulude vähendamise teel. Eelkõige rakendada eelpensioni- ja pensioniskeemide reformi ning võtta täiendavaid meetmed, et tagada tegeliku pensioniea tõus, sealhulgas sidudes ametliku pensioniea keskmise eeldatava elueaga.

3. Stimuleerida kõige nõrgemate pankade kapitali suurendamist, et tagada pangandussektori tugevus, et see saaks täita majandusele laenuandmisel oma tavapärast rolli.

4. Edendada töökohtade loomist ja konkurentsivõimet, võtta sotsiaalpartneritega konsulteerides ja kooskõlas riigisiseste tavadega meetmeid palgaläbirääkimiste ja palkade indekseerimise süsteemi reformiks. Esimese sammuna tagada, et palkade kasv võtaks paremini arvesse tööjõu tootlikkuse ja konkurentsivõime arengut, võttes järgnevaid meetmeid: i) tagades nn palganormis ette nähtud järelkorrigeerimise mehhanismide rakendamise ja edendades kõikehõlmavate lepingute kasutamist, et parandada kulupõhist konkurentsivõimet, ja ii) lihtsustades sektorisiseste kollektiivlepingute kohaldamisest loobumise klauslite kasutamist, et viia palgakasv ja tööjõu tootlikkuse muutumine kohalikul tasandil paremini kooskõlla.

5. Nihutada maksukoormus olulisel määral tööjõumaksudelt majanduskasvu vähem moonutavate maksustamisvormide, sealhulgas näiteks keskkonnamaksude suunas. Jätkata juba alustatud reforme töötushüvitiste süsteemis, et vähendada mittetöötamise stiimuleid ja tugevdada keskendumist tööhõive toetamise ja tööturule kaasamise poliitikale vanemate töötajate ja haavatavate rühmade, eelkõige sisserändaja taustaga inimeste puhul. Kasutada kavandatavat edasist tööturuga seotud pädevuse regionaliseerimist ära selleks, et edendada piirkondadevahelist töötajate liikuvust ja tugevdada hariduse, pidevõppe, kutsekoolituse ja tööhõivepoliitika ühtsust. Laiendada praegusi tööturule kaasamiseks tehtavaid jõupingutusi kõikidele vanuserühmadele.

6. Jätkata konkurentsi tugevdamist jaemüügisektoris, vähendades tõkkeid ja tegevuspiiranguid. Võtta meetmeid, et suurendada konkurentsi võrgutööstustes, vaadates läbi reguleerivad piirangud ja tugevdades ametiasutuste töökorraldust riigiabi eeskirjade täitmise tõhusaks tagamiseks.

7. Võtta täiendavaid meetmeid, et edendada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamist ELi heitkogustega kauplemise süsteemi mitte kuuluvates sektorites, eelkõige tagades, et transpordisektor annab selle eesmärgi saavutamisse märkimisväärse panuse.

Brüssel, 10. juuli 2012

Nõukogu nimel

eesistuja

V. SHIARLY